

se je pri tem primerilo, da je trdil, da v Mariboru mora vадnica nemška biti, ker še tam slovenskih otrok nij za slovensko vадnico. Nemški poslanec Herbst pa je djal, da Celovec in vsa okolica, to so nemški kraji, kako se morajo tam slovenski otroci za slovensko vадnico dobiti? Dr. Vošnjak je obema gospodoma razjasnil, da je mariborska in celovska okolica slovenska, čemur se je Herbst jako začudil in mrmral proti svojemu sosedu, korškemu poslancu Ritterju: „Davon habe ich nie etwas gehört“ (t. j. o tem nisem nikoli ničesar čul). In ta mož je bil že enkrat avstrijski minister in bi kot taki se vendar moral podučiti o narodnih razmerah cesarstva. Po daljšem besedovanju je odsek zopet z večino glasov pritrdil nasvetu dr. Vošnjaka, da naj vlada na učiteljskih v Mariboru in Ljubljani slovenski jezik uvede kot učni jezik. Vlada ima tedaj zdaj ukaz, kako ravnati na srednjih šolah in učiteljskih, da se tudi nam Slovence daje, kar nam gre. Ker je minister Stremajer odstavljen od cesarja in na njegovo mesto gosp. baron Konrad, bivši kranjski predsednik, imenovan za naučnega ministra, upamo, da bodo prišli dnevi pravičnosti za nas Slovence, ki se že totiko let moramo boriti za svoje pravice in braniti svoj narod, da vsled potujčevanja ne postanemo hlapeci in robovi tujega naroda.

Gospodarske stvari.

Metelika ali detelja lucerna.

Zgodovina. Poleg navadne štajerske in turške detelje imamo še deteljo meteliko ali lucerno. Zovejo lucerno (*Medicago sativa*) še tudi modro ali plavo deteljo, ker modro ali plavo cvete. Pravoch je, da so jo iz Španije k nam dobili. Sedaj jo sejejo posebno po apninskem svetu, kder najboljše stori. Kdor ima apneno, glinasto zemljišče, naj seje lucerno. Takaj lucerna vsako drugo deteljo daleč prekosi. Opis. Lucerna ima k višku stoječa ali dvigajoča se, črez 1 črevelj visoka, vejnata stebila, trojnata in podolgaste liste. Modri, lepo vijoličasti cvetki sedijo na kratkih peceljnih. Plod je polžev, večidel po trikrat, zasukan strok. Razne zvrsti. Metelike je več zvrstij: navadna vijoličasta lucerna, tudi večna detelja imenovana (Nemci jej pravijo: *französische Luzerne*), potem rumeno cvetoča švedska lucerna, dalje hmeljna in peščena metelika. Zadnje tri zvrsti sodijo hribovitim in hladnim legam, kder navadna lucerna ne stori več. V sledečih vrsticah je o navadni ali vijoličastej lucerni govor. Teža semenu: 77 kilo hektoliter. Kaljivost: 2 leti. Podnebje. Toplo podnebje ugaja lucerni najbolj, a stori tudi drugod. Ker rastlina globoko poganja korenine, zato prenaša veliko več suše, nego navadna štajerska detelja. Zemlja bodi globoko

vzrahljana, apnenoglinasta, prstena ali ilovica z dnom, ki je apnasto, dobro zrahljana in brez mokrote. Kolobar. Lucerna se malo kedaj vrsti z drugimi sadeži, ampak odmerijo za njo kako praho, krčevino, iztrebljen vinograd ali staro hmeljišče. Če take zemlje ni pa se poseje, kder je prej rasel okopaven sadež, kojemu je se bilo dobro pognojilo. Dobro priredjena praha njej kaj izvrstno ugaja. Gnojenje. Lucerni samej se ne gnoji, ampak prvemu, redko kedaj drugemu, sadežu pred njo. Za potroševanje rabi gips, 2—4 met. cente na hektaro, pepel, 4—5 met. cent. Priprave. Ker lucerni plevel rad škoduje, zato se mora ta iz njive spraviti, zlasti pirika. Ako se okopavnemu sadežu ni zvesto zemlja pripravljala, treba jo je lucerni večkrat preorati, in dno z rovarjem globoko vzrahljati. Čas sejatvi je ali jeseni ali spomladi, vendar ne prerano in potem, ko se je vsejal krovni sadež: ječmen, jara rž ali pšenica. Koliko semena da je treba, to se odloči po zemljišči. Čem slabeje kaže se to, tem več je treba semena; z roko se poseje 35—45 kilo, z mašino 25—35 kilo na hektaro. Sejatev in obdelovanje. Redko kedaj sejejo lucerno samo, ampak skoro vselej na kako žito. Seme se mora pri sejanju z roko 2—3 centimetre, pri sejanju z mašino 6—8 cent. m. globoko zavleči. Povaljanje s valjarjem je nasvetovano. Dalje se mora skrbeti, da se na lucerno ne zatepe predenica. Ako je ta se prikazala, treba jo je hipoma odpraviti, drugače je v kratkem vsa lucerna prepredena in uničena. Vsako naslednjo spomlad kaže lucerno z ostro brano povlačiti. Ovce naj se prva leta ne spuščajo na njo. Trpežnost. Lucerna v kolobaru za drugimi sadeži posejana ostaja 4—5 let, sicer pa 10—15 let. Kedaj jo treba podoriti, to kažejo goli prostori na njivi, ki prihajajo od leta do leta večji in manjšajo pridelek. Kedaj in kako spravljati lucerno? Vsakako preden cvete. Na leto se gre kositi 4—8 krat. Lucerna je prva zelena krma, najmanj 8—10 dni pred navadno deteljo. Suši in spravlja se navadno. Za seme se pušča druga košnja. Seme od lucerne se leži dobiva nego od štajerske rudeče detelje. Pridelki. Suhe krme 40—70 met. centov na hektari. Od 1—3 leta naraščajo pridelki, pojemajo potem nekoliko let in ostanejo več časa jednaki. Poprek daje hektara 46—60 met. centov krme in 5—8 met. centov semena. Shranitev in poraba. Lucerna se naj shranjuje v prezračnih prostorih in tako, da se do polaganja ne premetava pogosto. Ta rastlina rabi kot izvrstna zelena in suha krma govedam, ovcam in konjem. Krave mlekarice pri tej krmi dobro molzejo in dajejo jako sladko, tečno in mastno mleko. Puter iz njega je lepo rumen in jako okusen. Za lucerno sejejo koruzo, repico, oves, tobak, sadijo okopavne sadeže. Bolezni in sovražniki: šodrasto, nerodovito ali mokrotno dno podzemsko, pirika, predenica, medena rosa, snet in plesenj.

L. G.

Trsno kolje, kako trpežno narediti.

M. Novi način, kako trsno kolje trpežno narediti obstoji v sledečem. Vzame se kolikor mogoče dobro posušen in po zimi sekan les. Kolje iz takega lesa nacepljeno se dene $\frac{1}{4}$ ure v tole zmes. Med 50 kilov vrelega premogovega katranoveca se pomešajo 3 kili navadne kuhinjske soli, 5 kilov železnega vitriola, 3 kili galuna, 13 kilov kolofonija prav do dobrega in ta zmes se potem kuha, da je do pravega gosta. Brž ko se je kolje iz te zmesi vzelo, se potrosi prek in prek z pripravljenim prahom, ki obstoji iz 50 kilov dobro prežgane premogove žilindre, 5 kilov stolčnega železnega vitriola in 15 kilov v prah stolčnega apna in vrh tega še poljubno veliko stolčnega stekla. Tako pripravljeno kolje se do porabe brani na kakem suhem kraju.

Perutnistvo v Avstriji vrže prebivalcem na leto 200—300 milijonov goldinarjev, kakor zvedenci trdijo. Ali bi se ne dalo še 2 ali 3krat toliko pridobiti? Mislimo da! Vsaj vidimo, kako močno se ta stroka našega gospodarstva tu pa tam še zanemarija. Še le zadnja leta začela so društva delati na umno perutninsko gospodarstvo po zgledu Francozov, Belgijancev in Angležev. Perutnistvo daje lepih in gotovih dohodkov tudi tam, kjer večjih živalij rediti mogoče ni.

Sejmovi na Štajerskem: 6. marca Gradec, sv. Peter pod sv. gorami, Slov. Gradec; 8. marca Pilštanj; 10. marca nemški Landsberg, Kapela brežiš. okraja, Dol, Strass, Kostrivnica, spodnja Poljskava, sv. Jurij pod Tabrom; 12. marca sv. Magdalena v Mariboru, sv. Jurij na južnej železnici, Selnica ob Dravi, sv. Lovrenc na Dravskem polju.

Sejmovi na Koroškem: 8. marca Pliherk, Špital, 9. marca Milštat, 12. marca Labod, 16. marca Eberštajn.

Dopisi.

Iz Maribora. (Hranilnica — luterani — vinogradi — sejm.) Gotovo je se malokdo nadejal sledeče novice iz našega mesta: mariborska hranilnica je te dni objavila razglas, da bo počenši s 1. aprilom za vloženi kapital dajala menje obrestij ali činžev, kakor do sedaj, namreč 4 fl. 50 kr. od 100 fl. t. j. $4\frac{1}{2}\%$, pa tudi menje tirjala bo obrestij od izposojenih denarjev, namreč 5 fl. 50 kr. od 100 fl. t. j. $5\frac{1}{2}\%$. V novi odbor hranilnični izvoljeni so gospodje: Henrik plem. Gasteiger predsednik, Jak. Peternell namestnik, dr. Duhač, K. Fluher, W. Geupert, D. Hartman, dr. Reiser, Fr. Stampfl, Ant. plem. Schmitt in A. Tombasko. Takajšnjemu gasilnemu društvu darovala je hranilnica 200 fl. — V „Marburger-Zeitung“ beremo izkaz udov luteranske verske srenje, ki ima za

vsem 200 udov v Mariboru, Ptuji, Borlu, sv. Trojici v Slov. gorah, Radgoni, Središči, Slatini, Račjem, sv. Lovrenci v pušcavi, Muti, Spielfeldu, Arnauzi in Lipnici. Verski poduk dobiva 24 učencev. Krščenih bilo je lani 5 fantičev in 5 deklet. umrlo je luteranov 11, prestopilo k luteranstvu je 6 katoličanov, (kde neki?). Dohodkov bilo je 2666 fl. potroškov 2361 fl. Kolikor smo do sedaj zvedeli zimski mraz trsovju ni škodil nikder razun v nizkih legah, tu pa posebno brajdam. Živinski sejem 1. marca t. l. bil je dobro obiskovan in je bilo dokaj lepe živine videti!

Iz Ribnice. (Blizu škandala.) „Kar se ne stori, se tudi ne zve“, pravi naš narodni pregovor; če bi se toraj ne bilo storilo, ne izvedelo bi se tudi to, kar sem se tudi namenil tukaj omeniti. Kratki letošnji pust bilo je pri nas le malo svatovščin ali ženitovanj; najimenitnejši ste bili še oni, ki ste se na pustni pondeljek tu obhajali. Vse popoldne bili so gostje, dasi tudi dvojnih svatov, skupej v najlepšem redu, a da bi se še dalje to godilo, to našim nemškutarjem ni bilo v glavi! V ta namen so si tudi ta večer svoj „bal“ ravno pri tej hiši naročili, v katerej eni sobi bi naj bili potem prvi gostje, a v drugi nemškutarji; — zadnji prvim vkjub — to se vé. Najprvo kar so nemškutarji storili, je bilo, da so svatom godee vzeli, drugi nasprotilej pa je bil, da so se na lópi, kjer so vkup prihajali, tedaj pa tedaj čule besede: da kdor je Slovenec v sobo, ki je bila čez dan svatom za ples, ne smé! Lahko je misliti, kako velika nevolja je iz tega nastala in Bog vé, kaj bi se bilo še zgodilo, ko bi svatje ne bili to zbadljivo obnašanje mirno prenesli. Sploh pa mora se vprašati, ali tukajšnji obč. predstojnik Tommasi in svetovalci Gasteiger, z vodjem žandarjem in učiteljima, ki so se vsi poslednjim pridružili, res nimajo toliko pojma, da bi sprevideli nevarnost, ki bi bila vsled tega lahko nastala? Mar menijo ti domišljevi gospodje, da bodo znabiti tukajšnji Slovenci zaradi tiste peščice suhopetnih glažutarjev in brejlonosnih njih vodjev res Nemci postali? No če je temu tako, potem si bi naj ti gospodje tudi mislili, da bi se bili zasmehovanci lahko poslužili besedi nekega nemškega kancelarja, ki trdi, da „moč je nad pravico“, pri katerej reči pa bi bila kocka nemčurjem gotovo na slabo korist izpadla. H koncu naj še omenim, da so si dali nemškutarji nad vratmi napraviti napis: „zum Blumenkränzen“ in še nekaj druga, ter so nosili še nekšna posebna znamenja iz papirja na obleki, da so tako svatje in drugi prišleci lahko vedeli, koga smejo smatrati za svojega nasprotnika. Svetujemo pa srboritim gospodom, ki so vkljub svojej domišljevej olikanosti vendar le pravi neotesanci, da če menijo na tak način našo narodnost zasmehovati, naj si le zapišejo za ušesa, da bodo poprej oni preminoli, nego se bo naša narodnost omajala. Mi Slovenci smo kaj takega že stoletja prenašali, in da bi se njih namen zdaj zaradi teh „privan-